

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การให้การศึกษาเรื่องโรคเอดส์ คือ แหล่งปฐมภูมิในการป้องกันโรคเอดส์ โอกาสที่ดีที่สุดของมนุษย์ที่จะหลุดพ้นจากภัยนี้ คือ ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางอย่างของตน การศึกษาจะมีส่วนช่วยกล่อมเกลายันะวิถีการดำเนินชีวิต ที่สามารถป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ได้

บรูซ (Bruce 1985) ที่ปรึกษาจากศูนย์ควบคุมโรคแห่งชาติสหรัฐอเมริกา ประจำโครงการฝึกอบรมนักระบาดวิทยา กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข ได้แนะนำเกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ไว้ในการประชุมระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 3 ณ กรุงเทพมหานครว่า "การป้องกันโรคเอดส์ที่ต้องกระทำ คือ การเปลี่ยนนิสัยและการปฏิบัติตน ซึ่งการเปลี่ยนพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องง่าย วิธีที่ดีที่สุดขณะนี้ ก็คือ การควบคุมและเปลี่ยนพฤติกรรมที่อาจนำไปสู่การติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ซึ่งกระบวนการทางการศึกษา จะเข้ามามีส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น ก็จะนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ไขปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นนั่นเอง

การจัดการเรียนการสอน เรื่องโรคเอดส์มีจุดหมาย คือ เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมซึ่งจะสามารถป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอดส์เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางดังกล่าว การจัดกิจกรรมทางการศึกษา จะต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์ ซึ่งการบรรลุจุดประสงค์เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจนับเป็นก้าวสำคัญที่มีความจำเป็นยิ่งที่จะทอดผ่านไปสู่สัมฤทธิผลด้าน ทักษะคติ ค่านิยม และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเป็นที่ยอมรับของสังคมในเรื่องโรคเอดส์ด้วย โดยเฉพาะความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ เพราะการมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว จะช่วยผลักดันผู้เรียนให้เต็มใจยอมรับการป้องกันตนเอง (วัฒนา เต่าทอง, 2533)

วัยรุ่น คือ กลุ่มประชากรเป้าหมายสำคัญ เพราะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ต่อสังคมผู้คนและสภาพแวดล้อม มีความอยากรู้อยากลองในเรื่องต่าง ๆ ทั้งการมีเพศสัมพันธ์และการใช้ยาเสพติด (วัฒนา เต่าทอง, 2532) และจากรายงานทางระบาดวิทยาของกองโรคเอดส์ กรมควบคุมโรคติดต่อแสดงให้เห็นว่าในปีที่ผ่านมา ๆ มา ผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์มีอายุเฉลี่ย 14 - 30 ปี ซึ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีอายุเฉลี่ยในกลุ่มผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์บรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุม และป้องกันอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตามแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ซึ่งสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ นั้นเน้นการป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อเอดส์ กระทรวงสาธารณสุขจึงกำหนดโครงการรณรงค์โรคเอดส์ โดยเฉพาะพื้นที่มีแหล่งสถานเริงรมย์ และแหล่งอบายมุขมาก เพราะได้รับการช่วยเหลือจากสภาพแวดล้อม อีกทั้งจะเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้ประพฤติปฏิบัติตาม อาจส่งผลต่อการเป็นโรคเอดส์ได้ และกลุ่มเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์สูง โดยเฉพาะนักเรียน (เอกสารการสัมมนาเรื่องการป้องกัน และควบคุมโรคเอดส์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา, 2534) อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้เห็นความสำคัญของเรื่องนี้เนื่องจากโรคเอดส์เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่ยังไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้ เห็นควรให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และวิธีป้องกันแก่นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดหลักการว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย เปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถปรับเนื้อหาในรายละเอียดได้ตามนโยบายและสภาพท้องถิ่น รวมทั้งปัญหาสภาพของผู้เรียนอยู่แล้ว ดังนั้นผู้สอนจึงสามารถสอนสอดแทรกในวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่เปิดโอกาสไว้ให้ (หนังสือกระทรวงที่ ศธ 0607/33580, 2530)

ในปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ให้ความรู้และวิธีป้องกันควบคุมการเป็นโรคเอดส์ ได้ผลิตสื่อต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อช่วยงานด้านการเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ จุลสาร สไลด์ วิดิทัศน์ ฯลฯ (เอกสารการสรุปสัมมนาเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา, 2534) โดยเฉพาะบทเรียนวิดิทัศน์นั้นนับวันจะมีบทบาทสำคัญยิ่งขึ้นใน

วงการศึกษ การใช้บทเรียนวิดิทัศน์ในโรงเรียนต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากวิดิทัศน์มีราคา ลดลง หลักสูตรการสอนต่าง ๆ จึงนำวิดิทัศน์เข้ามาเป็นสื่อในการสอนซึ่งสามารถนำผู้เรียน ไปสู่สถานที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนไม่สามารถไปหรือพบเห็นได้ด้วยความลำบาก (มศว. ประสานมิตรและกองทุนการศึกษาเสริม มูลนิธิวิดิทัศน์, 2525)

บทเรียนวิดิทัศน์จึงเป็นสื่อที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถนำมาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะ เป็นกิจกรรมในชั้นเรียนหรือการ ศึกษาเป็นรายบุคคล จึงเป็นสื่อที่ใช้ได้ดีในทุกระดับการศึกษา เนื่องจากมีทั้งการเสนอภาพ และเสียงไปพร้อมกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี (ชม ภูมิภาค, 2515) แต่สิ่งที่ สำคัญคือจะทำอย่างไรจึงจะผลิตบทเรียนวิดิทัศน์ที่มีคุณค่าต่อการศึกษาอย่างแท้จริงได้ และ สำหรับการศึกษานในเรื่องโรคเอดส์ในสถานศึกษายังขาดแคลนสื่อที่มีคุณภาพดีพอ โดยเฉพาะ วิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นนั้นเป้าหมายไม่ใช่กลุ่มนักเรียนโดยตรง อีกทั้งลักษณะของเนื้อหาวิชาซึ่งเป็น วิชาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพนั้น มีลักษณะเป็นนามธรรมมาก ทำให้ขาดความน่าสนใจ ขาดการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ของมนุษย์นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่เกิดจากมนุษย์ได้รับประสบการณ์ทางการศึกษา ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเป็นผลเนื่องมาจากประสาทสัมผัสของมนุษย์สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม แล้วเกิดการ เรียนรู้ (เกษม สุริยวงศ์, 2526) สไนเดอร์ (Snyder 1968) กล่าวว่า เมื่อผู้เรียน เผชิญปัญหาหรือประสบการณ์ที่จัดให้ใหม่ ผู้เรียนจะไข่มโนทัศน์ที่มีอยู่เดิมจัดระเบียบตาม ความเหมาะสมของความสามารถของตนเอง ผนวกกับการจัดระเบียบประสบการณ์เดิม ให้สอดคล้อง และสัมพันธ์กับปัญหาหรือประสบการณ์ใหม่ ดังนั้นการเรียนรู้จึงต้องอาศัย มโนทัศน์เป็นพื้นฐาน

มโนทัศน์เป็นองค์ประกอบในโครงสร้างระบบความคิด (Cognitive Structure) ซึ่งประกอบด้วยมโนทัศน์ที่ถูกจัดลำดับเป็นระบบจากมโนทัศน์ที่มีความหมาย กว้างที่สุดไปยัง มโนทัศน์ที่มีความหมายแคบลง (Ethirveerasingam, 1972) ซึ่ง โครงสร้างระบบความคิดของบุคคล จะจัดลำดับความรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่งไว้ ในช่วง เวลาหนึ่ง ๆ ในโครงสร้างระบบความคิดนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และความจำข้อมูลใหม่ ๆ ในสาขาเดียวกันจะทำหน้าที่บ่งชี้ความเที่ยงตรงและความแจ่มชัด

ถึงความหมายที่จะเรียน การเรียนความรู้ใหม่จะเกิดขึ้นได้ดีและจำได้แม่นยำ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าโครงสร้างระบบความคิดจัดลำดับสับสนไม่ชัดเจน ไม่มั่นคงแล้ว จะรับรู้และจำความรู้ใหม่ได้น้อย หรือไม่ยอมรับรู้เลย (Ausubel, 1968) สิ่งที่จะช่วยเตรียมโครงสร้างระบบความคิดนี้ ออสซูเบล (Ausubel) เรียกว่า ออร์แกไนเซอร์ (Organizers) ซึ่งจะช่วยให้เสริมความเข้าใจ เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และความคงทนในการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ (Ausubel อ้างถึงในเอื้อมพร จตุธำรง, 2521)

ออร์แกไนเซอร์ ยังสามารถแบ่งได้หลายแบบ แล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา แบ่งเช่น

ลูคัส (LUCUS, 1972) ได้แบ่งแอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ ตามรูปแบบของการนำเสนอ ออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ชนิดเสียง (Audio Advanced Organizers)
2. แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ชนิดภาพ (Visual Advanced Organizers)
3. แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ชนิดข้อความเขียน (Written Advanced Organizers)

ส่วนโปรเกอร์และคณะ (Proger and others, 1970) ได้แบ่งออร์แกไนเซอร์ ตามการให้หรือการนำเสนอ

1. ออร์แกไนเซอร์ก่อนการสอน (Advanced Organizers)
2. ออร์แกไนเซอร์ระหว่างการสอน (Concurrent Organizers)
3. ออร์แกไนเซอร์หลังการสอน (Post Organizers)

การจัดแอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเรียนและจำเนื้อหาได้ดี 2 ประการ (Ausubel, 1968) คือ ทำให้ผู้เรียนได้มองเห็นขอบข่ายอย่างกว้าง ๆ ของเนื้อเรื่องก่อนที่จะเริ่มเรียน และช่วยรวมเนื้อหาในเรื่องที่เรียนและที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่มีอยู่แล้วในโครงสร้างของระบบความคิดเดิมเข้าด้วยกัน เป็นการใช้ประโยชน์ความรู้ที่มีอยู่แล้ว ช่วยในการสร้างความคุ้นเคยกับเนื้อหาใหม่และช่วยให้เนื้อหาที่มีลักษณะที่จะเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

โดยผลการวิจัยของนฤมล กอรี (นฤมล กอรี, 2528) ซึ่งทำการวิจัยเกี่ยวกับชนิดของแอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ 3 ชนิด คือ ชนิดเสียง ชนิดภาพ และชนิดข้อความ เขียน กับระดับความถนัดทางภาษาที่มีต่อความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษ ของนักเรียนอาชีวศึกษาพบว่า แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ทั้ง 3 ชนิด มีผลต่อความเข้าใจในการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนไม่แตกต่างกันระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ออสซูเบลและฟิตเจอร์าล (Ausubel and Fitzgerald 1962 :234:249) ได้ทำการวิจัย โดยจัดออร์แกไนเซอร์ไว้ก่อนการอ่านบทความ ซึ่งผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าความแตกต่างนี้จะเห็นได้ชัดเจนกับกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ ซึ่งเขาได้ให้เหตุผลว่า แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์จะช่วยให้อ่านบทความที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ สร้างกรอบมโนทัศน์ของเนื้อเรื่องได้ดี ดังนั้นเด็กที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำจึงต้องการออร์แกไนเซอร์เพื่อช่วยจัดมโนทัศน์ของเรื่องในการอ่านบทความที่มีรายละเอียดมาก ๆ

จิรพรรณ พิรวุฒิ (2531) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของชนิดของแอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ 3 ชนิด ได้แก่ ชนิดเรื่องย่อ ชนิดโครงเรื่อง ชนิดคำถามเชิงอรรถที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการจินตนาการเข้าถึงเนื้อหาของนักศึกษายาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักศึกษายาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการจินตนาการเข้าถึงเนื้อสูงกว่่านักศึกษายาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งกลุ่มที่ได้รับแอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ชนิดคำถามเชิงอรรถ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการจินตนาการเข้าถึงเนื้อสูงสุด

จากงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียน (Ausubel and Fitzgerald, 1961 ; Proger and others, 1970) และยังพบอีกว่า แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ชนิดต่าง ๆ ทำให้ผลการเรียนรู้สูงขึ้นในกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย (Kennedy, 1975 ; Maher, 1975 ; Baker, 1976 ; Lawton, 1977)

ส่วนโปรเกอร์ ก็ได้จำแนกแอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ ตามการนำเสนอออกเป็น 4 ชนิด (Proger and Others, 1970) คือ

1. ชนิดเรื่องย่อ (Content Abstract)
2. ชนิดโครงเรื่อง (Sentence Outline)
3. ชนิดคำถามถูกผิด (True - False Pretest)
4. ชนิดคำถามแบบเติมคำ (Completion Pretest)

ผลการวิจัยของโปรเกอร์สรุปได้ว่า การให้ออร์แกนเซอร์ทั้ง 4 ชนิดจะให้ผล การเรียนรู้สูง ในกลุ่มที่มีความสามารถทางภาษาต่ำสุด ต่ำ และปานกลางส่วนกลุ่มที่มี ความสามารถทางภาษาสูงกว่าปานกลาง และกลุ่มสูงสุดจะไม่แตกต่างกัน จึงเห็นได้ว่า ออร์แกนเซอร์ก่อนการสอนชนิดคำถาม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนและจะเร้า ผู้เรียนเพื่อคิดหาคำตอบ (Proger and Others, 1970 ; จิรพรรณ นีรวุฒิ, 2531) โดยเฉพาะออร์แกนเซอร์ชนิดคำถามเชิงอรรถซึ่งมีความเหมาะสม ที่จะนำมาใช้ร่วมกับ บทเรียนและสื่อชนิดต่าง ๆ เพื่อเพิ่มผลการเรียนรู้ (Rothkopf, 1960 ; Rothkopf and Coke, 1968 ; Frase, 1970 ; Dayton, 1977) การนำคำถามมาใช้ร่วมกับสื่อชนิดต่าง ๆ จะส่งผลทำให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาได้ง่ายขึ้น (Rothkopf, 1966) อิทธิพลของคำถาม ประกอบบทเรียนยังส่งผลให้ผู้เรียนที่มีความสนใจตั้งใจที่จะรับรู้ข้อมูลและเนื้อหาจากบทเรียน ทั้งหมด (Rothkopf and Coke, 1968) นอกจากนี้ยังจะช่วยเพิ่มเติมความคิดความหมาย สำหรับการเรียนเนื้อหาเรื่องใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียน รวมทั้งรายละเอียดในเนื้อหาอีกด้วย (Ausubel, 1977) และยังให้ผลดีต่อการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (จิระพันธ์ เตมะ, 2523)

คำถามจะส่งผลต่อการเรียนรู้และจดจำได้มากน้อยเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความยากง่าย ของระดับคำถาม และตำแหน่งของคำถาม ซึ่งตำแหน่งของคำถามยังมีบทบาทต่อการกระตุ้น โครงสร้างของความคิด และการจัดลำดับความคิดของผู้เรียนซึ่งการคิดนั้นเป็นส่วนหนึ่ง ของ การเรียนรู้ของบุคคล

ริชาร์ด และดิเวस्ता (Richard and D. Vesta, 1974) ได้ทำการวิจัย โดยเปรียบเทียบผลของตำแหน่งของคำถามที่ระดับความเข้าใจ ผลการวิจัยพบว่า คำถาม วัดความเข้าใจในตำแหน่งหน้าบทเรียน จะส่งผลสูงกว่าคำถามประเภทเดียวกันที่อยู่ท้าย บทเรียนและสูงกว่าคำถามประเภทอื่นทั้งหมด และในปี 1967 ริชาร์ด ก็ได้ทำการวิจัย ในเรื่องนี้อีกครั้ง ก็ยังพบผลที่สอดคล้องกันอีก แต่ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ ชัชวาล ศรีสละ (2528) ซึ่งศึกษาปฏิสัมพันธ์ของตำแหน่งคำถามกับรูปแบบการคิด ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านพุทธิพิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ตำแหน่งต่าง ๆ ของคำถามไม่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยของกลุ่ม ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งผลการวิจัยของนักวิจัยอีกหลายท่านที่พบว่า ผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันไม่ว่าออร์แกไนเซอร์จะอยู่ที่ตำแหน่งใด ๆ ก็ตาม (Brewer, 1975 ; Bonner, 1975 ; Clement, 1972 ; Jackson, 1976 ; Kersten, 1976 ; Nugent, Et al, 1980 ; เกษม สุริยวงศ์, 2523 ; เอี่ยมพร จตุจ่าง, 2521 ; วราภรณ์ ต่ายทอง, 2531)

จากทฤษฎีและผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ แอดวานซ์ออร์แกไนเซอร์ชนิดคำถาม โดยเฉพาะคำถามเชิงอัตนัยประเภทต่าง ๆ ว่าส่งผล ต่อความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์หรือไม่

ซึ่งการจำแนกประเภทของคำถามนั้นจำแนกได้หลายประเภท แล้วแต่เกณฑ์ที่ใช้ จำแนก จึงทำให้ไม่อาจตัดสินใจได้อย่างแน่นอนว่า คำถามนั้นเป็นคำถามประเภทใด คำถามแต่ละประเภทให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน แต่ที่สำคัญที่สุดควรถามคำถามประเภทที่ ต้องใช้ความคิดมาก ๆ เพราะจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษา คือ การสอนให้นักเรียน เป็นคนรู้จักคิด (อัจฉรา สุวรรณนิตย์, 2528) และอีกทั้งคำถามที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรสอดคล้องกับคำถามที่ใช้ในการประเมินผลอีกด้วย (Norris M. Sanders, 1966)

ลักษณะคำถามอัตนัยสามารถเขียนคำถามได้หลายแบบ ซึ่งคำถามอัตนัยที่ใช้ใน การเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา ที่ ระดับความเข้าใจนั้นได้แบ่งคำถามดังนี้ (กรมวิชาการ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา 2530)

1. คำถามให้เปรียบเทียบ (Comparision) เป็นการถามให้นักเรียนบอกความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ความสัมพันธ์ และความขัดแย้งกันของความคิดหรือสิ่งต่าง ๆ
2. คำถามให้อธิบาย (Explanation) เป็นคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบชี้ เหตุผลประกอบกับข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการสังเกตในสถานการณ์ปัจจุบันและจาก ความรู้เดิม
3. คำถามให้สรุป (Summary)
4. คำถามตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนที่ตั้งไว้ (Statement of aim)

ในการวิจัยครั้งนี้จะยึดการแบ่งคำถามของกรมวิชาการ สำนักงานทดสอบทางการศึกษาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ที่เรียนจากโปรแกรมวิดีโอทัศน์ที่มีแอนิเมชันออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามต่างประเภทกัน

สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เมื่อเรียนโดยได้รับแอนิเมชันออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามต่างประเภทกัน จะมีระดับความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน
2. เมื่อให้แอนิเมชันออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามต่างประเภทกัน แก่กลุ่มตัวอย่างประชากร จะทำให้มีระดับความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน
3. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน เมื่อเรียนโดยได้รับแอนิเมชันออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามจะมีระดับความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์แตกต่างกัน

ขอบเขตในการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตเมืองพัทยา สาเหตุที่เลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งชั้นนี้เริ่มมีการเรียนการสอนเรื่องโรคเอดส์เป็นบทเรียนเฉพาะ ในรายวิชา พ 203 - พ 204

ดังที่กล่าวมาจากข้างต้นว่า กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดดำเนินการโครงการรณรงค์ในกลุ่มของนักเรียนในสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีแหล่งสถานเริงรมย์และ

แหล่งอบายมุขมาก ซึ่งนักเรียนในเขตพื้นที่ดังกล่าวจะได้รับการช่วยเหลือจากสภาพแวดล้อม โดยเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้สูง ในการวิจัยครั้งนี้ จึงเลือกนักเรียนในเขตเมืองพัทยาเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยภาคการศึกษาที่ 1 ปี การศึกษา 2535 ของนักเรียนโดยกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3 ขึ้นไป จัดเป็นระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2 ถึง 3 จัดเป็นระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีเกรดเฉลี่ย ตั้งแต่ 2 ลงไป จัดเป็นระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3. ประเภทของแอดวานซ์ออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามจะศึกษาเพียง 3 ประเภท คือ

3.1 แอดวานซ์ออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามประเภทให้อธิบาย (Explanation)

3.2 แอดวานซ์ออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามประเภทให้เปรียบเทียบ

(Comparison)

3.3 แอดวานซ์ออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามประเภทให้สรุป (Summary)

คำจำกัดความของการวิจัย

ออร์แกนไนเซอร์ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยในการเตรียมโครงสร้างของ ระบบความคิดของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจ ความคงทนในการจำ เนื้อหาสาระที่ได้เรียน

แอดวานซ์ออร์แกนไนเซอร์ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นก่อนเริ่มการสอนเพื่อช่วยใน การเตรียมโครงสร้างของระบบความคิดของผู้เรียน และเป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจ ความคงทนในการจำ เนื้อหาสาระที่ได้เรียน

แอดวานซ์ออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถาม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นก่อนเริ่มการสอน ซึ่งช่วยเตรียมโครงสร้างระบบความคิด โดยการใช้คำถามที่เร้าผู้เรียนให้คิดหาคำตอบ จากเนื้อเรื่องนั้น

คำถามประเภทให้เปรียบเทียบ หมายถึง คำถามที่เร้าให้ผู้เรียนบอกความแตกต่าง ความคล้ายคลึง ความสัมพันธ์และความขัดแย้งกันของความคิดหรือสิ่งต่าง ๆ

คำถามประเภทให้อธิบาย หมายถึง คำถามที่ต้องการให้ผู้เรียนให้เหตุผลประกอบกับข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้จากการสังเกตในสถานการณ์ปัจจุบันและจากความรู้เดิม

คำถามประเภทให้สรุป หมายถึง คำถามที่ให้ผู้เรียนหามูลเหตุหรือความสำคัญของเรื่องราวนั้นแล้วย้อนย่อเอาแต่ใจความสำคัญของมูลเหตุหรือความสำคัญของเรื่องราวนั้น

✓ ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถแปลความ ตีความ ขยายความ สรุปความ ให้ความหมาย คาดคะเนได้ โดยการทำแบบทดสอบความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์เกี่ยวกับช่องทางการติดต่อและการป้องกันโรคเอดส์

โรคเอดส์ หมายถึง โรคติดต่อชนิดหนึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสที่เรียกกันว่า HIV ซึ่งสามารถทำลายระบบภูมิคุ้มกันโรคของร่างกาย ภูมิคุ้มกันจึงลดน้อยลง หรือไม่มีเลย ร่างกายจึงติดเชื่อโรคชนิดต่าง ๆ ได้ง่าย ทำให้เกิดเจ็บป่วยเป็นโรคต่าง ๆ ขึ้น

โปรแกรมวิดิทัศน์ หมายถึง รายการที่ถูกผลิตขึ้นในรูปแบบของวิดิทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและเนื้อหาได้ถูกกำหนดไว้ก่อนเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกณฑ์เฉลี่ยของการเรียนปลายภาค โดยมีเกณฑ์การแบ่ง คือ ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3 ขึ้นไป จัดเป็นระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2-3 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลาง และผู้เรียนที่มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2 ลงไป จัดเป็นระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมวิดิทัศน์ เรื่องช่องทางการติดต่อและการป้องกันโรคเอดส์
2. ผลที่ได้จะเป็นแนวทางในการเลือกใช้อวดวานช้อร์แกในเซอร์ชนิดต่าง ๆ

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนระดับมัธยมศึกษา ในการที่จะนำเอาดวงจันทร์ ออร์แกนไนเซอร์ชนิดคำถามเชิงอัตนัยประเภทต่าง ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชา อื่น ๆ

4. เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย